

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDESI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:		Felolvas szerkesztő: Féher János.	Hirdetések legjutányosabban, árszabály szerint.
Egész évre	4 ft	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.	Lapunk számára hirdetések — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda fogad el.
Fél évre	2 „	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előzetesek a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.	
Negyed évre	1 „		

Böjti elmékedések.

A társadalom hasonló egy méltóságos tengerhez, melynek megvannak nyugtalan hullámzásai, haragos kitörései, meg van haborgása és fenséges nyugalma. Azok a változó szelek pedig, melyek fölötté elrohannak, most viharos orkán hangján bömbölve, majd hullámtölcsekreket emelve a fellegekig, nem egyebek, mint a korszellem szárnycsapásaitól fölka-vart társadalmi fölfogás nyilvánulásai.

A háborgó tenger megsemmisíti a hatalmas hajókat, melyek kincseket hordanak vészes felszínén, a háborgó társadalom ennél is kegyetlenebb: megsemmisíti önmagát, ha féket vesztve kitor és haragos hullámaival fölza-varja a békét és nyugalmat.

Minden korszak társadalmi egyforma. Más-más irány felé évez ugyan terhes hajója a különböző korszakokban a fölfogás, törekvés és az általános műveltség nyilvánulása szerint, de azután egyformán semmisül meg, ha fölfogásában nincs meg a tisztaság, erő és igazság, és hogy ha nem kép-s a belsejében kavargó viharok kitöréseit megakadályozni, azoknak rothoból útain torlaszokat emelni és a józan fölfogás erejével lecsendesíteni haragját.

A társadalom nyugalmát azon nagy viharok kivül, melyek megtépik felszínét s retentővé teszik kitöréseit, nagyon sokszor alig látható belsej hajók zavarják meg. És ezek a belsej hajók sokszor, mint a zúgó vihar, bömbölő orkán, mert közeledésüket nem is vesz-zük észre s csak akkor ismerjük föl, midőn már a társadalmat minden oldalról megtá-madták.

A tengerész jó előre megtudja, hogy honnan jön a vihar s miképen, merre menekül-jön az elől, mert már előre érzi kitörését, látja a hengerre borult sötét ködhegyeket és a kék ég alatt lizsan gomolygó fellege-somokot; de nyugodtan evez a tenger bármely részén, az Óceán rengeteg útján, ha a természet nyugodt arcot mutat, édes, enyhe szél lengedezik és semmit sem gondol arra, hogy egy kis félretérés s aztán a tenger nagy mély-

ségéből kiemelkedő sziklaél szét töri hajóját s megsemmisíti mindenestől.

Ilyen a társadalom. Csak a nagy viharok, csak a külső erupciókat veszi észre, de a mig közönyösen halad a mindennapi élet tengerén, arra nem ügyel, hogy lépten-nyomon széltörheti hajóját az egyre-másra magasra emelkedő vészthozó sziklahegy. Mert a társadalom hasonló ám egy hatalmas hajóhoz is, mely az idők végtelenségében evez s egyszer csak hajótörést szenved, megsemmisül, hogy helyébe új emberekből, új vágyakkal, törekvésekkel és céllal más társadalmi lépjén, fejlőd-jék, míg egyszer az is erre a sorsra jut.

A történelem igazolja, hogy a népek, nemzetek társadalmi élete, illetve ezen társadalmi élet tisztasága, ereje és bölcsesége tartotta fenn a hatalmas országokat s azoknak pusztulását szintén a nyelge, erkölcstelen, sziveten, könnyelmű. léha társadalmi élet idézte elő. És épen ezen történelmi igazság sarkal arra bennünk, hogy társadalmunknak szá-mátalan hibája közül ez alkalommal ismét fog-lalkozzunk a feltűnőbbekkel, a melyek, mint a tenger sziklái, vészthozó módon emelkednek ki s csak azok előtt ismeretek, a kik, mint a jó búvárok, a tenger fenekére szálanak s ott vizsgálgák azokat alapjukban.

A mi társadalmunk, ha jól szemügyre vesszük, bizonyos mértékben könnyelműnek és gondatlannak látszik s nagy baj, hogy az új nemzedék, a jövő társadalmá, ily körülmé-nyek közt nevelkedik.

A családi nevelés felszeg, idétlen s a paedagógiai komolyságnak alig rendelkezik csak a halvány látszatával is. Valami érthetetlen zűrzavar, kapkodás, következetlenség tapasztalható a mi családi nevelésünkben s így mi természetesebb, mint az, hogy azok a gyermekek, a kik ily lelektani kaoszban serdülnek fel, egész életükön át magukkal hordozzák a család körében reájuk ragadt e jellemző tüne-teket:

1. A végtelen könnyelműséget, mely öltöz-ködésükben, társalgásukban, költségeiseikben, a mindennapi érintkezésben nyilvánul s az

életben egy szánandó alakká törpíti a félté-keny gondnal nevelt embert. Az ifjúság ma már nem keresi a kedvesen szórakoztató tár-sas köröket, a hol lelket az érintkezés által művel s szívének nemcsak érzelmek, indula-lokat, vágyakat szerezhet. Ezeket a helyeket kerüli s minduntalan oda vágyik, a hol a mosoly hamis, a társalgás hamis, az élvezet mámorító.

2. A jellem határozatlanságát, erőtlenségét és tisztátalanságát. A gyermek látja azt a végtelen zűrzavart, mely sok család békés nyugal-mát fölzavarja a könnyelműség, gondatlan-ság és közönséges élvezetek gyakorlásával s azt lelkebe szívja, szíve azzal telik meg. Az iskola a belsej figyelem gyakorlásán kivül alig képes figyelemmel lenni a tanulók egyéb tulaj-donainak fejlődésére. Bátran elmondhatjuk, — tisztelet a kivételeknek —, hogy az iskola ma inkább tanít, mint nevel.

Ezeket az igazságokat bátran elmondhat-ja ma, midőn a társadalmi élet nap-nap után támogatja állításainkat a mindegyre elő-forduló esetekkel; midőn az elmékedés alkal-mas időszakában szívesen magába száll a gondolkodó lélek, s a feltárt hibákból könnyen levonhatjuk a következményeket.

Kulturyegyesületi közgyűlés.

A „F. M. K. E. c. turócközegei választmányá” folyó évi március hó 19 én tartotta ez évi rendes köz-gyűlést ifj. Juth György főispán ur ő méltósága, mint választmányi elnök vezetése mellett. Elnök ur ő méltósága üdvözlővel a megjelent tagokat s előadván a közgyűlés teendőit, megnyitottak jelentete ki a köz-gyűlést s felkérte Boldis Ignác ügyvivő alelnököt évi jelentése előterjesztésére.

Az ügyvivő alelnök jelentésében mindenkéltől kiemelti, hogy a választmány pénzügyi állapota kedvező s hogy az 1897. évi közpést az elmarult évből a legcsaklyóbb hányattal se mutatkozott. A tagdíji díjak — a póztáros fahárdatlan buzgólkodása következtében — elég jól voltak be.

A választmány a rendelkezésre álló anyagi eszközökből fenntartotta a zúzóvárajai egyesületi kisdóvót s négy tanítót jutalmazott meg a magyar nyelv tanításában elért sikerért. A kisdóvó múlt évi fenntartása 807 ft 24 k-ra került. A zúzó kisdóvó életében a jelen (1899) évben nagy változás áll be, a mennyiben a kisdóvónak az dajka fizetéséről ezennél a magas tanügyi kormány fog gondoskodni, de ennek fejében elmarad az

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCAJA.

„Kucorosi Kollela.”

— Humoreszk. —

(Egy vidéki orvos naplójából.)

Írta: Zányi Kálmán.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. — (Vége)

Ezalatt felszálltam a két mentő ügyezetének kora-nja. Egy előre nem sejtett pillanában hirtelenül szét-váltak a plébánián, minék folytán a röptő éré négy felé taszított bennünket. Midőn feltapaszkoztam feltemből az utról, a hova elődültem, a három jámbor embernek se hirt, se hamva nem volt többé. Csak előtettem széjjeltékintésem után láttam az út arkában egy meg-nyesett fűzfához hasonló fatörzsfélet, tavolabban egy jobbra mutató útjelzőt s az ellenkező arokban két hosszú szelvírtolat, melyek szédületes sebességgel forog-tak egymáskörül. Ezek bizony fejfel lefelé a hófúvásos árokba bukott felebarátain voltak.

Ugy kellett őket egymásután felhurcolnom a jaro-utra. A plébános ur nagyokat tüsszentett a sikerült kineppolás után s nagy lelki nyugalommal atskivalan az incidens reflectión, meginvitált azon esti barátságos vacsorára.

— Finom szemem menüvel szolgálók spectabilis, csak legyen szerencséd. Most kollelálásból térünk hazafelé s magam is örülök már a jó falatnak.

Megígértém, hogy Cimbekről visszajövet betérek a plébániára. Meleg kézszeritással váltunk el s én meg-

gyorsítottam lépteimet, hogy az előttem fekvő faluban felkeressem a földülő Drencsót.

A falu előtt közvetlenül egy csengő járművel talál-koztam. Egy barátságos kocsis ül szunnyadva a szánkó előrészen, míg belüli négy meglett korú minis-tralgény kuporgott. Ugy száz évre becsultem az életkorukat. Mindegyik szorongatva agyarái közt a kurtaszarú pipát, melynek füstje valamiképen megövtá az orrukat az elagyasztól. A szán közepén sercegett a füstölgő edény s r-ja nyugodtán a nyolc ministráns kéz.

A fogat lombán, almatagon siklott el mellettem s nem is maradt volna emlékezetemben, ha a nyom-ban végbenemő szinjatek nem ragadta volna meg a figyelmemet.

A szánkó nyomában ugyanis három falu összes komondorai sorakoztak libasorban s mindenkinek lenéző keveltséggel fenartott szájbán pompázott, hol egy kuba, hol egy miláresz, hol meg nyulank virszimja, aka-róm mondani, különböző hosszú és alakú kolbasz meg hurka. A hideg légbé hozzálehelte gőz azt az illúziót ébresztette bennem, hogy egy bonvivant kutyakom-pánia sétadohányaszt produkál, pedig dehogyan! A ministránsok sílya alatt roskadozó csak elemes módon kiharapott nyílással folyt a dézsma s Farkas s tisztelendő uram összekolledált készletéből.

— Ez alighanem a szezonvacsora rovására törté-nik! dor-nögtem magamban s besiettem a faluba.

A fehérre meszelt házak apró ablakaiban már lassankint kigyúlt a világosság. Az utcán sehol senki s ezt az egyformasagot meg a kutyák tavollettének köszön-hető csend is növelte. Egy pillantra megálltam, azt találgatván, merre találhatnám meg a Drencsót!?

Ezalatt kinyitl egy háznak udvari ajtaja s pokoli nagy zsvaj hallatszott ki belülről.

— Ez az! gondoltam magamban, mert ilyen itélet-napi írmanak csak Drencsóné kétségbeesése lehet a forrása.

Besiettem a sötét konyhába s tapogatózva ráakad-tam a lelőgő ajtomadagra, mely a toló fázár feléleke. Az ajtó felnyitl s tekintetem ráesett a különböző latványra. Két gyémánt mellé illesztett locán fektűd a szoba közepén a paciens s körülülte guggolt vagy fél-tucatt vén banya. Kettő raovalast, három gyömösölte s a hatodik egy főzőkanálnyélre csavart rongycsakkal pumpolta a torkát. Volt ott azonfelül egy sereg jászgató asszony, visító gyermekek s konziumtort tartó férfinép. A mint a bűzhűd, paras és füstös levegőző szoba kovalyog ködön át tramisimert a pumpoló banya, a kik minden kollegialitást kizaró dacos ellenszenvvel pislantott felém s rátérdele a Misó mellére, a dicsőségért folytatott küzdelmében egy döntő zsuzrat mért Drencsó torkába a gombóc, azaz hogy a báber után, Erre egy lotyanó zsups! hallatszott s a fuvaros nagyot nyelve lélekte magáról az operáló szpijrtó.

Az akadály el lévén haritva, a megkínzott ember életműködése lassankint megindult. Nemsokára felült s jó estét intett felém. A pumpoló banya széles mosoly-lal vigyorgott, mintha arcomba vágná:

— Ide nezz, a ki doktorja, meg tudunk mi elni nélküled, bármily súlyos körülmények közt!

— Jaj, csakhogy el a Misó, Isteneim, Isteneim, óbogatott Drencsóné. — Valjon mit kellene neki adni teins ur?

Engem pedig nagyon bosszantott ez a história. Kizavarnak kellemes pihenésből, futok, rohanok élet-

eddig évenként kiadványozott központi ellátmány (640 Ft), a mely a választmányának a kiadandó elhelyezési és egyéb fenntartási költségeit a sajátjából kel fedeznie.

A múlt év március 10-én tartott közgyűlés meg tanító jutalmazására 200 forintot szavazott meg és a múlt év július 10-én tartott választmányi ülés a jutalmazására: Rástorczy József, Blumenfeld Filipp, Hinkó Ferenc és Timkó János tanítókhoz, hogy a kat jelleltsék. Az ügyvivő alelnök indítványba hozza, hogy a közgyűlés az évben is 200 forintot szavazzon meg tanítók jutalmazására.

A Turóc-szent-mártoni egyesületi közkönyvtár a múlt évben 28 kötetet gyarapodott, s így jelenleg 364 kötetet tartalmaz. A Turócvármegyei választmányának jelenleg 165 rendes, 10 alapító, 2 örökös és 13 pártó tagja van.

Zokkány Tivadarné uróné Stubbyafürdőben rendezett táneumlásztás Jövedelméből 50 forint, a zömváralaj magyar ifjúsági egyesület pedig 10 forint küldött a pénztárosnak. Az ügyvivő alelnök indítványozza, hogy a közgyűlés mindkét adományozónak köszönetet szavazzon.

Miután az alelnök jelentése tudomásul vétetett s a benne foglalt indítványok letergaltattak, Felhár János választmányi pénztáros terjesztette elő zárszámadását s az 1899. évre szóló költségvetési előirányzatát, mely szerint az év végén marad a választmányi pénztárban 657/83 frt készpénz. A közgyűlés tudomásul vette az előterjesztést s neki a felmentvényt megadta.

Elnök ezután jelentette, hogy az egyesületi könyvtár vezetésére, még a múlt évben, a midőn Bánfi János tanár a könyvtári tisztviselői leköszönt, Zakkay Aladár polgári iskolai tanárt kérte fel, a ki a könyvtárat rendezte s lajstromozta is. Ajánlja ennél fogva, hogy a közgyűlés Zakkay Aladár tanárt válassza meg könyvtárosá. A választás egyhangúlag meg is történt.

A közgyűlésnek egyéb tárgya nem lévén, az elnök megköszönte a közgyűlésen megjelenteknek a magasított ügy-iránti érdeklődésüket, az ő élettelésével a közgyűlés véget ért.

Percek, álmok.

Bizony nem valami háládatos mesterség a hírlapírói mesterség! A zurnalistaolt minden izetésben többször, jó megalkotott munkát várunk, ha liyet nem készíthet, hamar degredálják. Pedig a ki írással foglalkozik, rendszeren csak hangulata szerint adja elő mondandóit és ezt aztan ugyan nehéz a rohammal elkészítened újsághoz alkalmaszhatni. Az érdeklentes én is referáda kidolgozásat ritkán dolgozza fel egyéni hajlama szerint s ezenkívül vajnai kicsi a tér, melyen tehetőség érvényesítheti. Az ifjú író részére csak egy rész van a lapban nyitva, a hol eszményvilága, az életérzése és a hangulata érvényesítheti: a tarca-hasab. Ide vonul aztán a poetikusi hírlap író, ha lelki vágyainak megnyilatkozással fel fogja, ha hangulatát kifejezésbe vette, ha szellemi kitörésének reflexióit szabadon foglalkoztatta.

E vától körülbelül sokakat ismerünk. Közös jellegük a pajkos, ugrandó bohémiség munkajai sorsa, a mielőzt rövid sörakoztatás, hirtük nagyrészt a pillanattal jelené. S milyen elismerés jut ki részükre? Ugyan ki fogja őt dicserni apró híreiről, referáciáiról? S ha nyer is néha méltánylást, az legfőbb egy-egy különösen sikerült tárcája után jár részére, mely cikk után a lappal egyetemben hamar a szatóság botba vanderol, hogy mint saját burkolója végezze be dicső pályáját.

A zurnalisták — különösen pedig a vidéken működők — közös helyzete tarul fel előttünk, ha a munkások valamelyik működése közben méltatni akarjuk, a mit tenni óhajtok most, a midőn Frank

Zaltárnak nemrég megjelent »Percek, álmok« kötetét vizsgáljatom.

Fránknak hírlapírói egyéniségét olvasóink előtt felütnéni fölösleges dolog, hisz elég hosszú időn át felütnéni fölösleges dolog, hisz elég hosszú időn át volt e lapnak bőppő tamazsa. törekvő munkása ahhoz, hogy szilaj szellemi irányítói, ügyes tollal felismerjük, mely masrészt minden ízében kirótt belőle a bohémek közös jellege s mint liyet felütnéni hiába való, celtalan faradt-jellege s maga egészében volt működéseben comme il faut. Hangulatát, kitoró eszméit gyakran közölte velünk lapunk és sok mas lap tárcahasabjain s úde, csevegő és szívhez szóló cikkeivel sok élvezetes percer szerze nekünk. — S most e tárcák egy részét egy kötetben hozta újból életre. Percek, álmok könyvecskéje ezeken gyujteménye.

A kötetben levő kisebb arányú művek egy része hangulat leírás. Ezekben aztan igazan megkapóan nyilvánul a maganyba vonult ember sajgó szívének hullámzása, igaz fájdalom. A reflex érzések majd a tökéletesség élethű, valószínű. A hogy a szív elhagyatottságában, a maganyában a »Gerlebügas«-kor mormol, eped, az új poetikusi, új fájdalom keltő, hogy szinte úgy eped költemény keltette érzés visszhangyok letünk. Vidam turbekolás a vadgalamb völgyében, fajó keservek az elzart kalitkában és epedő banatos gerlebügas ott lenn a szegény szív melyében aranyos hullámokban csengenek. Ezzel kezd meg kötetét, ez eszközzel vaj be ismét szive középebe búcsú cikkével is, előszedve megint a szivből jövő és szivekhez ható érzelmek accordokat. Egy emlék után vergődő lélekek szárnyaszeggett epedése ez, melyet sem a természet varázs-szépsége, sem a viragillat, sem az enyhe napugszár nem tud többé komoly életre hívni. Oly szépen övezte az é két cikkel elbeszélések, csevegéseinek sorát, kezdve és befejezve im ragyogó poézissal.

Szép egytasutani sorban következnek aztán a társadalmi életből vett megfigyelések. Követlenül látja a középosztály leányainak, ifjú és aglegényeinek sorsát. Szép az az enyélő hang, melylyel a teremtés viragait, a nöket illet, pedig sajnálja őket azon helyzetükért, melyben a hibában, mesterségesen készült társadalmi alakulások folyan vannak. De vizagatolálg szól nekik a legények sorsának szemléltetésén után, hogy »Béküljete meg éjfélszemű, rózsás arcú leányok, boldog sor a világ sora a legényeknek is.«

S igazat adunk neki, hisz adatai világosak, kézzel foghatók, sőt nem is haragszom meg igazmondásáért, mikor ezt edékesen, humorral találja fel.

Iralyanok vonzó hatalma mellett türelemmel, minden visszatérés nélkül fogadjuk el tőle a tulzasanban masoktól bosszant dolgokat is. Ilyen mindjárt a »Legény maradt« mérnökének személye élettraktikus pedaterrajzával. S kielégíti, ha mindjárt alapotomával: a poetikájában is matematikus legény tulzolt. A valószínűség mértékét tulépi már »Hat érdemes tanulóim címűben, amelyben igazán már sok a tulzottság. Nem kell ennyire elvetni a sulyok!

Időközű elsórközoztatónak elég megfelelő a szerelmi historiai is a így a bemutatott műfajjal is elérhette a kellő hatást

Ugy látszik, szerző felette jól ismeri a hivatalnokosztály léteit s náluk nagyon otthonos. Több helyütt, mint Hej gyöngyélet, legényélet, Mert kopaszodom, Hogy lettem én urrá stb. találunk episodiéket.

Nagyon előnyre szolgál, hogy az egész vonalon eludja kerülni a századévi csiklandós és csipős nemű dolgokat, pikantériája fentartott s türethet. Még oly sikamlós téren is megtalálja a kellő hatart személyének

bemutatásakor, a mikor az Örnagnyé önagságát szerepelteti.

Egyebként többi cikkei is több-kevésbé vonzanak és megerdemlik, hogy sörakoztatolt, pihenés közben szenteljünk időt nekik.

A tarca-kötetnek ékességét, legfőbb díszét kétségkívül a Tüzesetek képezi. E cikkeket alagpondolata, vázlata, következetes és ügyes kidolgozása valóban mintaszérv, a helyzetek megjelése, a használt hang természetes, odalló. A ketős cselekmény öszhangzatos menete a képzelet alkotásnal megerősítést nyujt. Tüzeset a valósalgban, a lapok riportja szerint s ilyen a balok idején a szalonoknak szabadalmazott tűzfészekében. Zenialis eszmeneten 5 phenővel: a szirkagyujtott, tarsas riadalom; a tűz lángot veteti, a tűz lokalizátolt, a szomszédok csapott az és végül kialudt.

E tarca-kötetét Turócvármegye hazafias közönségének ajánlja a szerző, annak a közönségnek, melyet ő szíve szerint megszerzett, kik között lélekelt itt e terméket plántálta, leleszte s amely közönség tehetőség oly szivesen elismerte. Am nem elég pusztán az az elismerés, melylyel íly zurnalista fogadtatik.

Jelen ismertetésem elején bátorokodtam utalni az ily egyének viszonyairól: Egnéhány dolgot még zárlatolt is felsorokolt. A hírlapíró munkájának anyagi jutalmazása semmi, s hogy erkölcsileg mit ér el, az könyvnyen nyilvánvaló, ha figyelembe vesszük, hogy a lapot, melyben működést kifejté, mint csak egy időre aktualis dolgot, legkésőbb az új példányok megjelenésekor sötba dohják s vele együtt természetesen a cikkeik is a feledékenységbe éltünnek. A szalonban, egy könyvtárban maga után nyomot sem hagy, pedig akárhány meghűdödhatta ottan.

Egyedül mód ennek megatlására az öszgyujtés és kiadás. Bizony a legtöbbször csak sem lesz az író anyagilag megjutalmazva s akkor az erkölcsi nagyobb elismerés jöhet így is számítással. Meghözhatja (élet minden jóakaró jóismerés azt az aldozatot, hogy a tehetesnek megnyilatkozott művét szalonja vagy könyvtára számára megszerzi és megtartja.

A kötet különben tetszős nyomással, izelés és csinos kiállással Moszkói Ferencné kiadásában jelent meg Turóc-Szt.-Martonban. Ara 1 frt 50 kr.

s. S.

HIREINK.

— Tarsas öszgyujtetel. Stubbyafürdőn a szokásos havi társas öszgyujtetel március 10-én lesz a Scheicher-féle vendéglőben. Az öszgyujtetel iránt érdeklő hazafias közönség lapunk után hivatik fel a részvételre.

— A »Turócvármegyei Jótékony Nőgyűlet« helybeli választmányi tagjai, Felhár Miklósné elnök 6 nagysága meghívására, értekezletet tartottak fel 19-én a vármegyeház kistermében. Az értekezletben elnök 6 nagysága előadta abbeli nézetét, hogy az egylet pénztára javára célszerű lenne az idén is tea-estlet rendezni, s felkérte a jelenvolttakat, hogy nyilatkozzanak, vajjon helyeslik-e az eszmét. A jelenvolt választmányi tagok egyhangú helyeslése után elnök április 15-ét ajánlja az est napját, ellenben a rendes választmányi ülés megatartását április 23-ikára szeretné kitölteni. A választmányi tagok a kitűzött hatánapokat elfogadták. A választmánynak április 23-én tartandó ülésero az elnökség lapunk után figyelemzeli az egylet tagjai, hogy segély iránti ajánlataikat legalább 8 nappal előbb jelentsék be akár írásban, akár szóbelileg, hogy a segélyek kiosztására hivatott bizottság a segélye.

veszélyes kalandokon azt egy pusztuló ember megmentésére s az alatt egy vén boszorkány hóhérmódra elvégzi a teendőmet.

Mit? kérdem mérgesen; ha mar gombócot szedték, ígyké rá egy liter palinkát s kutyabaja sem lesz.

— No már ezt a jó receptet meg kell ám becsülni, csóválta fejét a hálás Misó. — Zsuzsukám most már nézza a lovak után, a tekintetes doktor urat nem eresztjük gyalog haza. Meg talán enni valami éhes farkas, hol vennék más orvost?

Az asszony kioldult a szobából s én követtem. A fiatalabb Drencsó éppen hogy hazaérkezett a ganéghördésből a slepps szánkóval. Megfordult s a latorjak közt dohban egy zsup szalmát, meginvitált: — Tessék elhelyezkedni, teins uram!

Nem haboztam sokáig. Igen jó esett egy kis szánkázásra való kilátás. Drencsóék még kezembe nyomott még krajcárt (az orvosi látogatás törvényes díját) s nagy hálaadások közt eresztett bennünket a sötét éjszakanak.

Csakhamar kiértünk a sik mezőre s én ellágyolt, álmagat érzésel döttem hátra a süppedékes szalmalülésen. A lágyan rázogató, sikló haladás végre álomba ringatott. Elfelejtettem egy hegyvidéki teleporvos minden nyomorúságát, hogy valami lélekemelő édes zsinbaggal megteljek egész valóm.

Egyszerre zökkenet. No ez nem baj, gondolám, azért én mégis boldog ember vagyok. Ugy érzetem magamat egy szerrre, mint a ki leugrik a kórháztól s agyvejele még mindig mozogva lotyog előre. Elkabultam. Aztán nagy sokára felocsudva kinéztem a szalma közül.

— Hát uram fia! Ott ülök az út közepén a latorjak között, míg a fuvarosom a szánkó elülső részével leten tudja merre vagtatott azóta. Az öszzartó faszeg ugylatszikk eltört s én a szánkó uszályával hátramardtam.

Sokáig vártam és fáztam a szabadulás reményével, de hiába. Végre is nem maradhattam ott örökké, fel-

cihelődtem s gyalog indultam Kucoros felé. Csak a plébania közelében az első káposztás kertnél találkoztam a kis Drencsóval, ki — ugymond — egy óraig szörnyűkodik már azon, hogy mi a garabonciás loplotta el a köztört a háta mögöl?

Kezébe nyomtam az anyjától kapott 20 krt s fel-siettem a plébania udvaron át az épület emeleti részébe, a hol rendszeren a barátságos vacsorák végre szoktak menni.

Mikor beléptem, az ebédelőben feszült jelenet játszódott le. Az asztal mellett ült haragos arccal a tisztelendő úr nagy mérgesen szipakolva szortyogó pipáját. Az egyik alaknak a cingár kantort dobolt ujjával a kis asztalon heverő pénzgyűjtő perselyen, míg a köpcös egyházi elnyomta a buzogás s nagyokat horkolva végigdött a meleg kálpha körül álló padok egyikén. Hogy az ajtó mögött még egy restelkedve ümmögő férfi áll egy lampos, üres zsákkal kezében, azt csak akkor vettem észre, midőn kölcsönös üdvözlés után elhelyezkedtem.

— Szörnyűség amice, szolt végre hozzám Farkas uram, ez a húróm arról akar meggyőzni, hogy a sok kolbász meg hurka, a mit keservesen öszkeledaltunk, megfoghatatlan módon túnt el a zsákból. Hiszen rajta ültetek, te töfkölő, te!

Nekem a szivarozó kutyafelvonulás jutott eszembe s majdhogy el nem kacagtam magamat.

— Hallod-e Gyuro, ez képtelenség, te valószínűleg öszszerterelt a zsákokat. Nem ebben volt a kolbász!

— Én talán csak tudom, erősködött a kocsis előlépve. Kolbász meg hurka volt ebben; itt van la még egyetlenegy hurka, a mely visszamaradt. S nagy diadalál odahelyezett a plébanas előt egy keményre fagyolt tárgyat, mely igazan hasonlított a hurkaéhoz.

— Ez, csak ez! te semmikellőlő rivalt fel a pap mérgesen s felkapva a boldogtalan enniától, odaröpitette a kocsis fejéhez.

A Gyuro nem volt rest. Felreapta fejét s a hurka egy kemény koppanással rábukott a boldogan szundi-káló egyházi felmeredő orrára.

A megtámadott fajtalmas jajtatasban tört ki s kétségbeesetten kapott vérző orrához, nem |törődve azzal, hogy a szezon vacsora egy lényeges részlete merre gurul a padlón.

A Gyuro ezalatt eltűnt s helyette berontott Mimi kisasszony, a hárommászás szakácsnő, ki miután végre rongyot borított a szenedvő orra, ügyes kézzel hatalmas kerítette a nevezetes hurkát s ismét kieszeltet.

A hangulatabeli egyenlőtlyt csak a káplán megjelenése ütötte helyre némiképpen, a ki egy kreutz-máriás izgalmaiba iparkodott belefojtani minden rosszkedvű visszaemlékezést.

Valahogy csak kibúthott a terítésig. Mimi kisasszony bájosan piriztetett voluminórus testével és szanzé paszét, ott parolott az asztal közepén egy nagy tal paprikás. Csak négyen foglaltunk helyet a vacsoránál, az egyházi hazament szenedvni.

Mint vendéget persze engem kínáltak elsőnek. A mint azonban ránéztem a tal tartalmazó, éhes gyomrom szüntelenly megtelet — undorral. Az orrcsavaró par: a!ó! kimondhatatlan színd, fakóta a játszó tarka leben merev, fekete micododa-darabok uszáltak, mint az elhatalmasodó évtage eliraszó numusai. Titkos borzongással mégis csak kibánsztam egy fekete kórmós madarlábfelet s egy-két kanállal a paratlan lóblól.

— No amice, jegyzé meg a plébanos meggyözödéssel, ehhez aztan lasson hozzá! Facan paprikás, a káplán úr lótte. Nagy Nimród!

— Ugyan pánko (a szakácsnők által gazdjajukkal szemben használt ált. megnevezés a töd vidéken) hogy tudnak így angoláni a doktor úrnak? Ott voltam, mikor megölte a káplán urt a malom alatt, a dögvérem fölött. Varju volt biz az csak, varju, akárminek is akarják elkeresztelni!

A papék köhögtek, ládböbögtek s gyilkos pillantásokkal jutalmazták a nyelves Mimit. Én letettem a kanalat s ha sietve nem hajtok fel egy pohár bort, talán kénytelen lettem volna engedni gyomrom unszolásának, mely nagyon protestál egy hamis néven beléje csempezett szárnyasréstét ellen.

szék tárgyanak eleve határozáson a választmányi ülésen kész javaslattal terjesztesse elő.

— **Külföldi.** Ö felseje. Schmidt Ferenc főellenőrt, a kassa-oderbergi vasút kassai képviselőségének vezetőjét, továbbá Kammer János felügyelőt, a vasúti szolgálat terén szerzett érdemei elismerésül a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

— **Üdvözöljétek.** A F. M. K. E. igazgató választmányi üdvözöljétekkel küld Széll Kálmán miniszterelnököt, mint a dunántúli közművelődési egyesület elnökhöz, s általában a kulturmozgalmak lelkes s őszint elmozdítójához.

— **Névnepok.** Az elmúlt hét a Sándorok, Edék, Józsefok, Józsefok, Gáborok és Gabriellák hete volt. A többrendbeli üdvözölések, csendes italozások és mulatások sem maradtak tehát el. Fel is kell ám használni a kínálózó jogcímeket a mulatásra. Hisz tényleg ilyenkor menthetőleg és szabadon részhevethünk a szilajabb mulatozásokban is. Jögcím a névnapj ünnepély. Jhah más elbírálás alá kell hogy essék, ha az ivásnak, a jókedvű mulatozásoknak duhajkodás az alapja mintha az egy megengedett, szabadalmazott alkalom; a kvaterkázás szobajellegű, a bruderphar kedves ünnepélyesebb és szorosabb kötelékű a "kiválasztott" szentesítés fogadalmá.

— **Fránkel Edő bányász.** f. h. 21-én Gödöbben, Spitzer Emma árulógyógyi házasságra lépett. Őszint üdvözöljük az alkalomból.

— **Esküvő.** Hudák Endre megyei állatorvos, f. h. 22-én kelte Kimmacek Ilona árulógyógyi, a polgári anyakönyveztető előtt; az egyházi esketés a husvéti ünnep után lesz. Boldogságot kívánunk az új párnak.

— **Hymen.** Lichtenstein Lajos Stubbyafüredőri és Wilosok Berta Turóc-Szklénoról, április hó 11-én költözött házasságot meg pedig délután 1 órakor a stubnyafüredői anyakönyveztető előtt s ezt követően 2 órakor fogadják a pap áldását.

— **Küldöttség a püspöknek.** A ruttkai rom. kath. lelkesítés szervezése körül elismerést érdemlő utanjárókat kifejezték urak közül: Saager Ferenc, Petriosek János, Kaffenda Frigyes, Lux Árpád és Uhlárik Szende urakból álló küldöttség írt levelet f. h. 26-án dr. Rimely Károly püspök úr ömeltóságánál, hogy halás köszöneteket tolmocsoaljon azért a kiváló atyai gondoskodásért, a mely lehetővé tette a ruttkai lelkesítés szervezését. — Mint értesülünk, az újonnan szervezett plébánia első lelkeszője: Halkó Zoltán püspöki szertárnok lesz, s a husvéti ünnepeket már hivatás közt, — Ruttkán fogja töltetni. Ruttkai község közönsége örömmel fogadja az új lelkesítőt s azon lesz, hogy az anyagi gondok ne háborítsák az egyház szolgálat lelki pástorkodásában.

— **Tanulmányi kirándulás.** A t.-szl.-mártoni áll. felső keresk. iskola 40 növendéke ma, f. h. 25-én este indul fűméri kirándulására. A program szerint március hó 26-án reggeli 7 órakor érkeznek meg Budapestre, s megszállnak a Metropoli-szállóban, a hol Eham Pál vendéglő látja el őket szállással és étellezzel. Program szerint a napon délelőtti 9 órakor a nemzeti múzeumba megy az ifjúság, s ott megtekintik a számokra megnyitandó összes helyiség gyűjteményeit, délután az állatkertet és a kereskedelmi múzeumot látogatja meg. este pedig az operába megy. Másnap, — március 27-én — a Ganz-gyárat, a Goldberger-féle kartonfestő-gyárat s az árú- és értéktározat nézi

meg, délután 3 órakor pedig elindul gyorsvonattal Fűmbe, a hová reggeli 6 órakor érkeznek meg. Fűmbeben tölt három napot, mely idő alatt megnezi az ottani nevezetességeket, kirándul Abbázsiába és a Tersattóra. Március 30-án újból vonatra ül s Budapestre érkezik 31-én reggel 8 órakor. E napot részben pihenésre, részben még egy-két gyár megtekintésére fordítja. este pedig vonatra ülve, április 1-én délután 1 órakor megérkezik Turóc-Szent-Mártonba. A kiránduló ifjúságot kísérők Boldi Ignác igazgató, Bánfi János, Eichner Zsigmond, Pehér János és Fetés István tanárok. A társasággal együtt teszi meg a kirándulást David János várnagy úr is, a kinek kötelessége lesz arról öröködni, hogy kedélyesség tekintetében semmi kívánni való ne maradjon hátra; nincs kétségünk aziránt, hogy a mi kedves János bányák a társaságot az ó aranyos jó kedvével nem egyszer fogja víz hangulata; szerkeszteni A szerencsés viszontlátás reményében jó időt, s kiatartást kívánunk a kirándulóknak.

— **Az ifjúság öröme.** A helybeli állami polgári fiú- és leányiskola ifjúsága f. h. 24-én kapta kézhez időszaki értesítőjét s így felszerelve is kezdte a husvétit szünidőt, a mely tart április hó 4-ig bezárólag.

— **A Perosi-Oratorium** előadása, mely f. h. 23-ára volt hirdetve Turóc-Szt.-Mártonban, — értesülünk szerint — az egyik művészt megbetegedése folytán bizonytalan időre el lett halasztva.

— **Elgázolta a vasúti kocsit** Wachsberger Ignác mázoló segédet, a midőn — mint a ruttkai főműhely munkása — egyik javítás alatt levő kocsit mázolásával volt elfoglalva. A szerencsétlenség úgy történt, hogy a kocsitölgatók kiabáltak rá, hogy menjen el a kocsitól, de — nagyot hallván, — nem hallotta a figyelmeztetést.

— **Előzetési felhívás.** Lapunk f. évi 11-ik számában felhívuk tudt olvasóközségünknek s figyelmét Pécsi D. Anzelm tehetőségés fiatal iró »Parasztkirály« című regényére. E felhívásunkat most újból megismételjük azzal, hogy az előfizetésnek elfogadja Zanyi Kálmán úr, helybeli munkatársunk.

— **Nyolc millió forintos örökösödési per.** Lőcséről írja levelezőnk: Gróf Csáky Antal Vince még 1863-ban szepes- és bharmegyei jószágaihoz hitbizományt alkotott a gróf Csáky-féle családnek farrilgajai javára. Míntán ezen hitbizomány alakításától 1870-ben a kir. jóváhagyás megtagadtatván, gróf Csáky Vidor és nyolc társas pert indítottak a löcsői kir. törvényszéknek gr. Csáky Alb n és társai ellen az iránt, hogy a jószágok és a mintegy 400.000 ft értékű regale kötvények és kisajátítások összegek a gróf Csáky-család birtokban lévő tagjainak szabad korlátlan tulajdonként illetésnek mit azonban alperesek ellenelnek, kívánván, hogy a vagyon továbbra is köve maradjon. Ezen perben azonban váratlan fordulat állott be. Az egész óriási vagyont ugyanis, mely hasznáival együtt mintegy nyolc millió forintnyi értéket képvisel, most Ujfalu Vidor és társai, mint néhai gróf Csáky Anna, férjezett Ujfalu Xáver Ferencnek leszármazói igénylik azon az alapon, hogy a hitbizománytól a kir. jóváhagyás megtagadtatván, a törvényes öröklés foglalt helyet s ennek értelmében gróf Csáky Antal Vince kizárólagos örökösének egyedül nővére, a fennebb említett gróf Csáky Anna s illetve ennek leszármazó örökösei, Ujfalu Vidor és társai tekintendők. — Ugyanazon az alapon mint az Ujfalu-család, érvényesíttetik kívánták örökösödési igényüket Csáky-Pallavicini Zsigmond és Hippolyt örökök, kik szintén

leszármazói a hagyományozónak. Ezen perben a löcsői kir. törvényszék aminap ítélezett; eszerint az alperes keresetükkel el lettek utasítva és a nagy vagyon szabad korlátlan tulajdonként kezeltessek. Ugyiszint elutasítva lettek az Ujfalu-syak alaki szempontból, míg a két beavatkozó fél, mivel keresetükkel el kérték, egészen visszautasítva lettek. Ezen ítélet ellen úgy az alperesek, mint a beavatkozók fellebbeztek.

— **Zenes levelező lapok.** A most annyira kedvelt képes levelező-lapok sportja ára készítése a Rózsavölgyi és Társas udv. zenekereskedő céger, hogy a kiadásában megjelent zeneüdvöndősöket levelező-lapok díjtalanul mutassa be nemcsak veróinek hanem mindazonk, a kik a cég kiadványai iránt érdeklődnek. Elegendes, hogy ebbeli kívánságukat lakotuk pontos megjelölése mellett a cégnek egy levelező-lapon jelentsék be.

— **A »Kneipp Ujság«** második száma még az első számmal is dúsabb és érdekesebb tartalommal jelent meg és pedig ezúttal már képekkel is illusztrálva. Az idegesség, ideggyengeség és az álmatlanság gyógyításáról szóló cikkek megérdemlik, hogy azokat mindenki olvassza. Az Országos Magyar Kneipp-Egyesület kiváló szolgálatot tett a közegészségügynek azzal, hogy ezt a kitűnően szerkesztett lapot megindította. A közönség pedig jól teszi, ha azt járátja, mert abból igen sok hasznos dolgot tanulhat. Előfizetési ára negyvedrét 1 forint. Megrendelhető a »Kneipp-Ujság« Budapestben X, Fűzer-utca 19. szám alatt.

— **A művészeti oktatás az iskolákban.** A százezer Wlassicos miniszter volt, aki körülbelül egy esztendővel ezelőtt reformokkal lépett fel a középiskolai tanítás terén. A holt anyag-mellő adófizte az örökké eleven művészetet, a ridog betűkhöz a magasabb igazságtól áradó, megköthető életet, a művészet életét, amint köiben, vaszonra ránk marad, s még tovább a jövőre. Alig lehet eléggé megismerelni a bőles rendelkezés fontosságát. A miniszter nagyot cselekszik: szemel nevell, látni tanít és érzeni. Eddig csak az iró-művész volt a közönség közkinccse — nagyjában vége igaz — Hellas bukása óta maig. Csak a renaissance egy időre kivétel, de az is csak a főurak számára. A betű művészetén kívül a többi el volt zárva »mindenkire« elől. Ezt a nagy elzárult világot nyitja most meg a miniszter, fájdalom, nem nekünk, felnőtteknek, mert a művészet élvezetere soká kell nevelődni, csak a jövőnek. De ez is nagy dolgot. Életünk napról-napra sivatárabb lesz. mindíg több és sűrűbbé tenitvől vár ránk, kivált mi ránk magyarokra, a kik 1000 esztendőig csak a szántóföldjeink határait mérégettük, azt is jó görbére, most eljön ide a Hellas óta lapangó művészet, hogy újra mindünkbe legyen, igazgában, mint a renaissanceben. most a szégyenke is. Előjön, ragyogó pompában, mint egy lünderáló, hogy megsejzélje életünket. Mikor napról-napra dolgozunk kell, jön, hogy pihenni, élvezni tanítsunk; mikor a tudományban csalódnak, érzeni segítsen. Nemcsak a nagy művészet teszi azt, meg inkább a kicsiny, mely házaikba fér s ott meglapul. A könyvilustrációk — A miniszter igen jól tudja azt, hogy tudja, megmutatta akkor, m-kor a »Nagy Képes Világ« történetet az összes iskolákban megzerzésre ajánlotta. Segédkönyv ez a 6 terveiben: sőt több is. Ez oktatva szerez gyönyört s nem is csak a kicsinyeknek, hanem nekünk is. öző nagyoknak. Fényes reprodukciókban a viag egész művészetének történetét adja, szövegben s pompás képekben egyszerre. Olcsó

hódott ezen csinyjeért, el is ment nagy gyomorgörccsel küzdőve haza.

Úgy látszott a fátum sötét szárnya lebeg e napon fejünk fölött. A jókedv nem volt feltalálható semmi úton módon.

— Van még jó sonkánk spectabilis, hanem ecet nincs több, szolgálhatok? kérde a plébános. — Hagyja el Panko, vágott szavába Mimi, azt is megette a macska!

Asztalt bontottunk s preference-be kezdünk. Sehogy sem ment. A káplán el is tűnt valamerre s mialatt a plébános elment gó felkeresni, megskaltam én is a sok visszaaságot s mert tizenegyre járt már az idő, bementem a szomszédos sötét szobába s a rendeltlen összedobált garderob cikkek közül tapogatózva akartam kihálaszni a holmimat.

Farkas urannak is jól eshetett a távozásom, mert utanam jött s kiróbatul emlékező tehetőségét vege segítségével, egyszerűbe ráborította a palaszt s fejembe nyomta a sapkát, mely még most is tetszett kenényre fagyottnak lenni.

A másik ajtón lettem el a lépcsőt s be sem várva a világító Mimit, erőmökáltam a földszinre s onnan ki a fau utcájára.

Kint bujkálva sötét a holdvilág. Az éles szél fagyos lehellete még mindig dörmesztővé tette az éjjeli levegőt. Faztam. A koponyegem nagyon silány védelemnek bizonyult s sapkam konokul üt a tarkómra, mintha egyenesen célozná a két fulen lefagyasztását.

Midőn a korcsma elé értem még ki volt nyitva az ambitus ajtaja. Valami makraceros ivót ekzszedialtam víz majjoral az utcára. Az ajtó előtti tér a belülről kiáradó fénytől még volt világítva. A fénykörön nekem is át kellett haladnom.

De a mint oda közel léptem nagy csodálatomra eicsenededett a láрма, s mindenki térdre bukott s elkezdett keresztet hányni magára, meg hangosan imádkozni a haladókéért. A kidobott részeg ember is a hóban

térdelt le s össze-vissza hadart mindenfelé imádságot előlert, szárazugért.

— No ezek tisztára megbolondultak, gondolám magamban s sietve futottam be rezidenciám udvarára. A pitvarjáró zárva volt. Kopogtatam.

Nagyokára hallám belülről előcsoszogni János lépteit. Fel is nyitotta az ajtót, de csak félig, s a mint meglátott engem a holdvilágnál egy.

— Jézus Maria József! kétségbeesett kiáltással imélt becsapta orrom elől.

— János ne bolondozz, mert megharagszom! kiáltottam utána, nagyokat ütve öklömmel az ajtóra.

— Apage satanas! kiáltott vissza János. Engem meg nem csalsz te láncról szökött bolygó rém.

— Erressz be, mert betöröm az ajtót, látod hogy fázom! dühöngtem újra én fogvacogva,

Sokái tanakodott magával a jámbor öreg, mit tegyen? Talán a hangom ismerősnek is tetszett előtte.

Végre kitarat az ajtót, de futva bemeneült a szobába. Itt asztalra tette az égő gyertyát, becsúszt az ágy alá s menten elkezdte magát körül krétázni szük rejtékben.

Boszánkodtam és nevettem egyszerre az öreg hóbortosra, de a mint az ajtóval szemben függő tükörbe pillantottam magam is meghökentem a saját képemtől.

A vállamon cipeltem a plébános fehércereszete fekete temetkezési koponyét s fejem bubján a fekete quadrát feszengett. Tessenék ehhez vastag fekete bajusz s éhségtől elbavagyd arcot képzelné s kész a kísértet. Most mar tudtam, hogy papnak (ugyan furcsa papnak) néztek a korcsomban s antikrisztusnak a János. A szárazokozott pap tett ilyen szűfű!

Mikor végre előhúztam a tamaskodó Jánost az ágy alól s elkezdtek főzni a teát, csak akkor kezdtem lelkesből kacagni a kucorosi kolléda élményein.

Kis vártaura újra megjelent a természetes Mimi s széles mosoly kíséretében felszolgálta a már említésbe hozott hurkát, mely díszes körzetben bár, arván búcsút a talon.

Hat nehéz volt ehhez is nyulnom, elgondolva azt a sok viszontagságot, melyeken keresztül át kellett vezetni ennek az izének, míg villámra került. De az éhség sarkalt s a hurka nemokára szét volt szedve a tányérokra. A kántor, a ki régi szokása szerint már eléggé kifárasztotta volt a kezét pohárhajtogatással, jókedvű derült s adománi kezdett.

A hangulat — kezdtek remélni, — fellendül, a midőn egyszerre látjuk, hogy a káplán szeme kidüldött, szája táva maradt, lábával dobog s kezével hadonászik, míg egészen bele nem kékült.

— Jésszusom, hiszen ez fülladozik! kiáltott fel a plébános s nagy rémületben két kézre kapta a gyertyatartót, égő gyertyástul s lapos talpával néhány kapacitól ütést mért a káplán háttázeperére.

A kúra hatásos lehetett, mert abban a pillanatban, midőn az fülladók nagyot csuklott és még látni lehetett a mint a szájból kiugrik egy rézgűyszó, a hurkát töltő serény gazdaasszony, újjáról lemaradt emléki.

Korom szövésé támadt a szobában és csend, melyet csak a respiráló szuszogása zavart meg. A konzernál társaságból én voltam a leghidegűrebb. Én siettem ki más világító eszközt keresni. Egy-két perc múlva már visszajöttünk a megremült Mimivel, hogy egy füstlőgőg mocsással megvilágítsuk a katasztropha utójeit.

Hat, uram bocsá! Ott talajuk ismét a kántort eltorzult arccal, fájdalmasan nyögve s gyomrát dorzsolgelve.

Mindnyájan elképedve találgattuk, mi történt? Csakhamar rájöttünk. A derék ember a zenebónban fel akart hajtani a sötétség leple alatt egy frissen megtöltött boros flakót s sötétben az ecetes üveget ragadta meg s ürtette ki fenéki. Pokoli módon bün-

